การพัฒนารูปแบบการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

THE DEVELOPEMNT OF A CHILD FIND MODEL FOR PRESCHOOL CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS FOR SCHOOL UNDER THE MINISTRY OF EDUCATION

ผู้วิจัย ปาจรีย์พร สีตะธนี[1] Pajareeporn Sitatanee

pajareeporn@yahoo.com

กรรมการควบคุม ร.ศ.ดร. สุวิมล อุดมพิริยะศักย์[2]

ผ.ศ.ดร. เรณุมาศ กุละศิริมา[3]

Advisor Committee Assoc.Prof.Dr. Suwimon Udompiriyasak

Asst.Prof.Dr. Remumas Gulasirima

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 345 โรง ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 6 คน และการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เหมาะสม ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน คือ กระบวนการบริหารโรงเรียนเพื่อการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ดำเนินการโดยใช้หลักการบริหารจัดการแบบ POLC และกระบวนการปฏิบัติการเพื่อการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งใช้วงจรเดมมิ่งในการบริหารงานประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นและผู้ปกครองทุกคนเกี่ยวกับพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและพัฒนาการที่มีความบกพร่องหรือล่าช้า 2) การรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจากการส่งต่อ 3) การสำรวจค้นหาผู้เรียนที่ผ่านการรับรองความพิการ 4) การคัดกรองผู้เรียนทั้งโรงเรียน 5) การติดตามพัฒนาการของผู้เรียนที่เรียนในชั้นเรียนปกติ 6) การประเมินระดับพัฒนาการ และ 7) การพิจารณาระดับและความบกพร่องล่าช้าของพัฒนาการในผู้เรียนโดยทีมสหวิชาชีพ

คำสำคัญ : การค้นหา การศึกษาพิเศษ เด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ

[1]นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

[2]อาจารย์ประจำการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

[3]อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ABSTRACT

This mixed research methodology was conducted to develop a child find model. The quantitative data were gathered from school administrators, early childhood teachers and parents in 345 schools under the Ministry of Education, using multi-stage sampling design. For qualitative research adopted in-depth interview of 6 key informants of all stakeholders and focus groups to determine the suitability of the model. The finding model revealed that “The child find procedure for schools under the Ministry of Education” consists of 2 parts: A systematic administration and management child find process for school administrators using POLC and Child Find operating process using 7 steps in the Deming’s cycle for the child find procedure for identifying children with special needs as follow: 1) Educating teachers and parents on age appropriate and non-age appropriate child development 2) In-taking of special needs students through referral 3) Surveying for students who have certified disabilities 4) School-wide screening 5) Monitoring children’s development in regular classrooms 6) Assessing children’s developmental and 7) Determining development levels and impairment/disability levels by a multidisciplinary team.

Keyword : Child find Special education Young children with disabilities

บทนำ

ประเทศไทยได้พัฒนานโยบายและแผนต่างๆ ที่กำหนดให้มียุทธศาสตร์ในการค้นหาและระบุความบกพร่องของเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่ระยะแรก ด้วยการกำหนดให้เด็กปฐมวัยต้องได้รับการตรวจร่างกายและประเมินพัฒนาการเพื่อค้นหาและเฝ้าระวังความบกพร่องล่าช้าแต่พบว่า ยังขาดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการดำเนินงานยังขาดความต่อเนื่องและเป็นระบบ ดังนั้นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงอาจสามารถพบผู้เรียนที่มีโครงสร้างและ/หรือหน้าที่ของร่างกาย จิตใจ หรือพฤติกรรมแตกต่างไปจากปกติจนมีข้อจำกัดในการพัฒนาความสามารถหรือได้รับประโยชน์จากการเรียนการสอนตามปกติ อันส่งผลให้มีความต้องการในการรับบริการช่วยเหลือพิเศษทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเท่าเทียมกับผู้อื่นโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เนื่องจากพัฒนาการในลำดับต้นของชีวิตมนุษย์เป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการลำดับขั้นต่อไป ดังนั้นอุปสรรคที่เกิดขึ้นจนทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้หรือมีส่วนร่วมในสังคมได้เต็มตามศักยภาพตั้งแต่ปฐมวัยย่อมส่งผลต่อการมีพัฒนาการที่เหมาะสมในช่วงต่อไป

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือโดยเร็วตามหลักของการจัดการศึกษาพิเศษของประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วจะพบว่ากฎหมาย Individuals with Disability Education Act: IDEA ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยให้ความสำคัญต่อการค้นหาผู้ที่มีความต้องการพิเศษให้พบโดยเร็ว โดยกำหนดให้การค้นหา (Child Find) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกฎหมาย ด้วยการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลโดยให้แต่ละมลรัฐมีนโยบายและการ

ดำเนินการเพื่อให้มีการค้นหาผู้เรียนที่มีความบกพร่องล่าช้าของพัฒนาการหรือพฤติกรรมในรัฐของตน และกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนสามารถส่งต่อผู้เรียนที่มีข้อสงสัยว่าอาจมีความบกพร่องเบี่ยงเบนหรือล่าช้าของพัฒนาการหรือพฤติกรรมเข้ารับการประเมินเพิ่มเติมก่อนรับบริการทางการศึกษาพิเศษ โดยกระบวนการให้การค้นหาที่ปรากฏในกฎหมาย IDEA ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักสาธารณะเกี่ยวกับลักษณะของผู้มีความบกพร่องล่าช้า การรับและการส่งต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การคัดกรอง การประเมินระดับพัฒนาการ และการพิจารณาความบกพร่องล่าช้าโดยทีมสหวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ร่วมกับแนวคิดในการเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance) ที่ใช้การสังเกตและติดตามข้อมูลจากพัฒนาการของผู้เรียนจากผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัยซึ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องแทนการตัดสินความบกพร่องล่าช้าจากผลการทดสอบเพียงครั้งเดียว (นิชรา เรืองดารกานนท์, 2554, หน้า 44) เพื่อพัฒนาแนวคิดในการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบในโรงเรียน เนื่องจากการดำเนินการที่เป็นระบบจะช่วยให้ผู้ที่มีพัฒนาการที่บกพร่องล่าช้าได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมได้ทันเวลาและสามารถป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น (UNICEF & WHO, 2012, p. 22) รวมทั้งการสังเกตและตรวจหาความบกพร่องตั้งแต่ระยะแรกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปฐมวัย (UNICEF, 2012, Online)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการปฏิบัติในกระบวนการค้นหาผู้เรียนระดับปฐมวัย กลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการค้นหาผู้เรียนระดับปฐมวัย กลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้การวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย ผู้ปกครอง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ในการตรวจประเมินและรับรองความพิการ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสิทธิและกฎหมายสำหรับผู้พิการ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้บริการทางการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษระดับปฐมวัย และนักวิชาการทางการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานกับผู้เรียนปฐมวัย โดยสุ่มจากประชากรที่กำหนด ด้วยการแบ่งตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตามวิธีการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ที่คำนวณโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p.125) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนกลุ่มอายุ 3–5 ปี ในปีการศึกษา 2555 ได้จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 โรง ซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง กลุ่มละ 1 คน

2. กลุ่มที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ในการตรวจประเมินและรับรองความพิการ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสิทธิและกฎหมายสำหรับผู้พิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษระดับปฐมวัย และนักวิชาการทางการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานกับผู้เรียนปฐมวัย จำนวน 6 คน

3. กลุ่มที่ใช้ในการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบรูปแบบใช้การเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ให้บริการทางการศึกษาพิเศษ นักวิชาการทางการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานกับผู้เรียนปฐมวัย และผู้ปกครอง จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม (มีค่าระดับความเชื่อมั่นฉบับผู้บริหารโรงเรียน ฉบับครูปฐมวัย และฉบับผู้ปกครอง เท่ากับ 0.963 0.922 และ 0.943 ตามลำดับ) 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง และ 3) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือโดยจัดส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสอบถามคืนโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตอบรับ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยมีสัมภาษณ์ตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา โดยบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ จดบันทึก สรุปประเด็นต่างๆ

3. การสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบรูปแบบ ผู้วิจัยส่งเอกสารรูปแบบฉบับร่างพร้อมทั้งเอกสารประเมินให้ผู้เข้าร่วมการสทนากลุ่มก่อนวันสนทนากลุ่มและขอเก็บรวบรวมเอกสารการประเมินในวันสนทนากลุ่มเพื่อนำมาใช้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงและข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่เป็นแบบเลือกตอบใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปเนื้อหา

3. สังเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนารูปแบบการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันการปฏิบัติในกระบวนการค้นหาผู้เรียนระดับปฐมวัย กลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 ในภาพรวมทุกกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในกระบวนการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยตรงกันใน 4 อันดับแรก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการให้ความช่วยเหลือก่อนพิจารณาส่งต่อเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ ด้านการสร้างความตระหนักแก่ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัย ด้านการติดตามพัฒนาการผู้เรียนปฐมวัย และด้านการรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจากการส่งต่อ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติในกระบวนการปฏิบัติการเพื่อค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูปฐมวัย และผู้ปกครอง

รายการ	ผู้บริหารรงเรียน (%)	ครูปฐมวัย (%)	ผู้ปกครอง (%)
ด้านการบริหารโรงเรียนเพื่อการค้นหา	4.96	6.43	12.72
ด้านการรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจากการส่งต่อ	21.51	20.71	22.26
ด้านการสำรวจค้นหาผู้เรียนที่ผ่านการรับรองความพิการ	15.07	14.29	21.03
ด้านการติดตามพัฒนาการผู้เรียนปฐมวัย	39.90	38.57	27.92
ด้านการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัย	46.57	41.42	51.42
ด้านการคัดกรองและประเมินพัฒนาการ	10.29	20.36	2.42
ด้านการให้ความช่วยเหลือก่อนพิจารณาส่งต่อเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ	78.07	69.54	80.97

ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเห็นว่าโรงเรียนยังปฏิบัติในระดับค่อนข้างน้อยและขาดความเหมาะสม โดยทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรมีการปฏิบัติในกระบวนการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับความช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นโดยเร็ว

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการค้นหา/ค้นพบผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ทุกกลุ่มมีความคิดเห็นในภาพรวมต่อปัจจัยในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มครูปฐมวัยและกลุ่มผู้ปกครองมีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ อันดับแรกเป็นด้านความร่วมมือของเกี่ยวข้องในการให้ การเก็บรวบรวม และการใช้ข้อมูลเพื่อการพิจารณาระดับพัฒนาการและความบกพร่องล่าช้า อันดับรองลงมาเป็นด้านบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัย อันดับที่สามเป็นด้านนโยบายและการดำเนินงานภาครัฐ ส่วนกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นในด้านบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัยเป็นอันดับแรก อันดับรองลงมาเป็นด้านความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในการให้ การเก็บรวบรวม และการใช้ข้อมูลในการพิจารณาระดับพัฒนาการและความบกพร่องล่าช้า ส่วนอันดับที่สามเป็นด้านนโยบายและการดำเนินงานภาครัฐ โดยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครูปฐมวัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารโรงเรียนเพื่อการค้นหาเป็นอันดับที่สี่ ดังตารางที่ 2

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่มที่มีต่อปัจจัยที่มีผลต่อการค้นหา/ค้นพบผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูปฐมวัย		ผู้ปกครอง	
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
ด้านนโยบายและการดำเนินงานภาครัฐ	4.45	0.47	4.35	0.44	4.37	0.46
ด้านบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัย	4.57	0.45	4.43	0.43	4.50	0.44
ด้านการบริหารโรงเรียนเพื่อการค้นหา	4.31	0.55	4.24	0.55	-	-
ด้านความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องในการให้ การเก็บรวบรวมและการใช้ข้อมูลในการพิจารณาระดับพัฒนาการและความบกพร่องล่าช้า	4.53	0.48	4.47	0.45	4.50	0.44
รวม	**4.45**	**0.43**	**4.36**	**0.40**	**4.44**	**0.40**

ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง แพทย์/บุคลากรทางการแพทย์ และโรงเรียนในฐานะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัยในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียนให้เหมาะสม โดยมีการติดตามพัฒนาการของผู้เรียนให้ความร่วมมือในการค้นหา และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นเมื่อพบว่ามีความบกพร่องล่าช้า โดยภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและดำเนินการอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

2. กระบวนการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

2.1 กระบวนการบริหารโรงเรียนเพื่อการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) เป็นการเตรียมการในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมโดยให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากเพื่อนก่อนพิจารณาส่งเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างผู้เชี่ยวชาญภายนอก ผู้ปกครอง และโรงเรียน 2) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการวางระบบการบริหารเพื่อดำเนินงานของงานค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ 3) การนำ (Leading) เป็นบทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหารโรงเรียนในการสนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนปฐมวัยโดยมีการให้ความช่วยเหลือก่อนพิจารณาส่งต่อเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ การปฏิบัติในกระบวนการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัย และการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ และ 4) การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการติดตามและประเมินการบริหารจัดการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.2 กระบวนการปฏิบัติการเพื่อการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่อการค้นหา/ค้นพบผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ใช้วงจรเดมมิ่งในการบริหารงาน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน 1) การให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นและผู้ปกครองทุกคนเกี่ยวกับพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและพัฒนาการที่บกพร่องล่าช้า 2) การรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษจากการส่งต่อจากภายนอกและภายในโรงเรียน 3) การ

สำรวจค้นหาผู้เรียนที่ผ่านการรับรองความพิการด้วยการสำรวจรายชื่อ ประเภทความพิการ และวิธีรับรองความพิการ 4) การคัดกรองผู้เรียนทั้งโรงเรียนเป็นระยะโดยใช้แบบคัดกรองมาตรฐาน 5) การติดตามเฝ้าระวังพัฒนาการและเรียนในชั้นเรียนปกติด้วยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาผู้ที่ควรได้รับการเฝ้าระวังติดตามอย่างใกล้ชิด โดยทีมสหวิชาชีพเข้าสังเกตพัฒนาการหรือพฤติกรรมของโรงเรียนในชั้นเรียนปกติและให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาเบื้องต้นแก่โรงเรียนและผู้ปกครอง 6) การประเมินระดับพัฒนาการสำหรับผู้เรียนที่มีข้อสงสัยว่าอาจมีพัฒนาการบกพร่องล่าช้า และ 7) การพิจารณาระดับพัฒนาการและความบกพร่องล่าช้าโดยทีมสหวิชาชีพโดยนำข้อมูลจากครอบครัว ข้อมูลจากโรงเรียน และข้อมูลทางการแพทย์มาใช้ในการพิจารณาระดับพัฒนาการและความบกพร่องล่าช้าของผู้เรียน

อภิปรายผล

1. ประเทศไทยมีนโยบายและแผนในการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่ระดับปฐมวัยที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน แต่ขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีสาเหตุจากภาครัฐยังไม่พัฒนาระบบและกลไลสนับสนุนเช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดเป็นกฎหมาย สนับสนุนงบประมาณ และจัดตั้งหน่วยงานค้นหารับผิดชอบอย่างจริงจังในการปฏิบัติงาน

2. ผู้วิจัยกำหนดเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักและให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการค้นหาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่บริหารงานเพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากรและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การในการวางแผนการจัดองค์การ การนำ และการควบคุม (Weihrich & Koontz, 1993, pp. 9-13; Robbins & Coulter, 2003, p. 2; Dessler, 2004, p. 3; and Bateman & Snell, 2007, p. 16)

2.2 ทุกโรงเรียนสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยและพัฒนาการที่บกพร่องล่าช้าตลอดจนความจำเป็นรวมถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวจะได้รับจากการศึกษาพิเศษตามแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551, หน้า 9-87; และสุภาวิณี ลายบัว, 2554, หน้า 34) และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพัฒนาการที่บกพร่องล่าช้าตลอดจนความจำเป็นรวมถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวจะได้รับจากการศึกษาพิเศษที่ปรากฏในกฎหมาย IDEA

2.3 ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัยปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนตามแนวคิดในการทำงานร่วมกันของทีมสหวิชาชีพในการระบุความต้องการพิเศษที่ปรากฏในกฎหมาย IDEA

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรกำหนดนโยบาย พัฒนาระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามวัยและศักยภาพ ตลอดจนติดตามพัฒนาการ ค้นหาและสนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับ ความช่วยเหลือตามความต้องการของแต่ละบุคคลให้ดำเนินอย่างเป็นระบบที่ได้มาตรฐานโดยขับเคลื่อนให้มีการดำเนินการสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2. ผู้ปกครอง แพทย์/บุคลากรทางการแพทย์ และโรงเรียนในฐานะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียนปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูตลอดจน

ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมตามวัยและเต็มตามศักยภาพ ติดตามการพัฒนาของเด็ก ให้ความร่วมมือในการค้นหา และสนับสนุนผู้ที่มีความบกพร่องล่าช้าได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาพิเศษตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคลโดยเร็ว

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษารูปแบบการค้นหาผู้ที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่แรกเกิด-3 ปี

2) ศึกษารูปแบบการค้นหา รับรองความต้องการพิเศษ และจัดบริการแบบเบ็ดเสร็จในโรงเรียน

3) ศึกษารูปแบบการพัฒนาการสร้างการยอมรับถึงพัฒนาการที่บกพร่องล้าช้าที่ปรากฏในบุตรหลานของผู้ปกครอง

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). **การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บุ๊ค.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2555). **แผนพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพฯ: ดุสิต.

นิชรา เรืองดารกานนท์. (2554). **การติดตามเฝ้าระวังพัฒนาการ**. ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็กสำหรับเวชปฏิบัติทั่วไป ใน ทิพวรรณ หรรษคุณาชัย, รวิวรรณ รุ่งไพรวรรณ และชาคริยา ธีรเนตร (บรรณาธิการ). **ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก สำหรับเวชปฏิบัติทั่วไป**. กรุงเทพฯ: บียอนด์ เอนเทอร์ไพรซ์.

ผดุง อารยะวิญญู. (2554). **อาร์ ที ไอ กระบวนการสอนแนวใหม่ (RtI: Response to Instruction)**. นครปฐม: ไอ.คิว.บุ๊คเซ็นเตอร์.

เลขาธิการสภาศึกษา, สำนักงาน. (2550). **นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) ระยะยาว 2550-2559**. กรุงเทพฯ: วี ซี ที คอมมิวนิเคชั่น.

วัชรา ริ้วไพบูลย์, ปัทมา ศิริเวช, พรรณพิมล วิปุลากร, ชาติชาย มุกสง และแพรว เอี่ยมน้อย. (2553). **การจัดการความรู้และสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล: ประสบการณ์การทำงานสร้างเสริมสุขภาพคนพิการ**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิสชิ่ง.

วิชาการ, กรม. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.

ศรียา นิยมธรรม และคณะ. (2546). **การศึกษาพิเศษ**. ในโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรียา นิยมธรรม. (2548). **การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แว่นแก้ว.

บทความในวารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

จิตราพรรณ เวชพร และชาคริยา ธีรเนตร. (2554). ผลของการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินพัฒนาการโดยผู้ปกครอง (PEDS) เพื่อประเมินปัญหาพัฒนาการและพฤติกรรมในคลินิกเด็กดีทีโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. **วารสารกุมารเวชศาสตร์**, 50(1), 59-68.

เอกสารอื่น ๆ

กิตติ ไชยลาภ, นรินทร์ สังข์รักษา และสุธีกาญจน์ ไชยลาภ. (2550). **รายงานวิจัยเรื่อง ระบบการเฝ้าระวังและป้องกันความพิการในชุดโครงการศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์บูรณาการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไท.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **รายงานการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพเด็กพิการ กลุ่มเป้าหมาย (อายุ 0-5 ปี) และปฐมวัยโดยเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครอง ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนการศึกษาพิเศษ และศูนย์การศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, คณะกรรมการ. **แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ: เทพเพ็ญวานิสย์.

สุภาวิณี ลายบัว. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองกับความรู้ของผู้ปกครองในการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา เขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สุวิมล อุดมพิริยะศักย์. (2553). **เอกสารประกอบการสอนวิชา สัมมนาการศึกษาแบบเรียนรวม**. กรุงเทพฯ: หลักสูตรศึกษาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

Bateman, T. & Snell, S. A. (2007). **Management Leading & Collaborating in a Competitive World.** (7th ed.) NY : McGraw-Hill.

California Department of Education. (2000). **Handbook on Assessment and Evaluation in Early Childhood Special Education Programs.** Sacramento: California Department of Education.

----------. (2001). **Handbook on Developing and Implementing Programs and Services.** California Department of Education: Sacramento.

----------. (2005). **Handbook on Transition from Early Childhood Special Education Programs.** Sacramento: California Department of Education.

Dessler, G. (2004). **Management, Principles and Practices for Tomorrow's Leaders.** New Jersey: Pearson Education.

Kovaleski, J. & Prasse, D. (2004). Response to Instruction in the Identification of Learning Disabilities: A guide for School Teams. In A. Canter, et al. (Eds.), **Helping Children at Home and School II: Handouts for Families and Educators.** Bethesda, MD: National Association of School Psychologists.

Robbins. S. P. & Coulter, M. (2003). **Management.** (7th ed.) Pearson Education.

United Nations. (2007). **Biwako Millennium Framework for Action: Towards an Inclusive, Barrier-free and Rights-based Society for Persons with Disabilities in Asia and the Pacific.** New York: UNdoc.

Weihrich, H. & Koontz, H. (1993). **Management: A Global Perspective.** (10th ed.) McGraw-Hill Int.

Dunst, C. J. & Trivette, C. M. (2004). Toward a categorization scheme of child find, referral, early identification and eligibility determination practices. **Tracelines, 1(2),** 1-18.

Foo, A. & Chaplais, J. (2008). Efficacy of pre-school surveillance services in identifying children with special needs. **Community Pract, 81(1),** 18-21.

Kapil, S., Robert, G. & Tamsin, F. (2006). Barriers to the identification of children with attention deficit/hyperactivity disorder. **Journal of Child Psychology and Psychiatry, 47(7),** 744–750.

Klingner, J. K., & Harry, B. (2006). The special education referral and decision-making process for English language learners: child study team meetings and placement conferences. **Teachers College Record, 108(11),** 2247–2281.

NAEYC. (1994). NAEYC position statement: a conceptual framework for early childhood professional development, adopted November 1993. **Young Children, 49(3),** 68–77.

Sayal, K. (2006). Annotation: Pathways to care for children with mental health problems. **Journal of Child Psychology and Psychiatry, 47(7),** 649–659.

Shevell, MI., Majnemer, A., Rosenbaum, P. & Abrahamowicz, M. (2001). Profile of referrals for early childhood developmental delay to ambulatory subspecialty clinics. **Journal of Child Neurology, 16 (9),** 645-50.

Trivette, C. M. & Dunst., C. J. (2006). Tracking pathways of referrals to early intervention. **Snapshot, 2(5),** 1-4.

National Association for the Education of Young Children (NAEYC) & the National Association of Early Childhood Specialists in State Departments of Education (NAECS/SDE), **Position statement: early childhood curriculum, assessment and program evaluation.** Washington DC: NAEYC. Adopted November 2003.

Thornberg, R. (2008). **Multi-professional prereferral and school-based health-care teams: a research review (FOG-report no 62).** Linköping: Department of Behavioural Sciences and Learning (IBL), Linköping University: Sweden.

UNICEF and WHO. (2012). **Early childhood development and disability:** A discussion paper.

Birth to 6 Health Systems Committee of the Professional Development Initiative, Wisconsin Early Childhood Collaborating Partners (9/2006, revised 10/ 2010). (Online). Available: http://www.collaboratingpartners.com. Accessed (28/3/2012).

Biwako Millennium Framework for Action: Towards an Inclusive, Barrier-free and Rights-based Society for Persons with Disabilities in Asia and the Pacific. (2003). (Online). Available: http://www8.cao.go.jp. Accessed (10/6/2010).

Child Find. (2012). (Online). Available: http://www.childfindidea.org. Accessed (10/1/2012,).

Hillier, S. L., Civetta, L. and Pridham, L. (2010). A systematic review of collaborative models for health and education professionals working in school settings and implications for training. **Education for Health, 10.** (Online). Available: http://www.educationforhealth. Accessed (13/1/2012).

IDEA. (2004). Individuals with Disabilities Education Improvement Act of 2004. (Online). Available: http://www.emsc.nysed.gov. Accessed (24/8/2010).

NICHY. (2012). 10 Basic Steps in Special Education. (Online). Available: http://nichcy.org. Accessed (10/1/2012).

No Child Left Behind. (Online). Available: http://www2.ed.gov. Accessed (10/1/2012).

UN Standard Rules on Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities. (Online). Available: http://www.un.org. Accessed (8/8/2011).

UNICEF. (2012). Ten Messages about Children with Disabilities. (Online). Available: http://www.unicef.org. Accessed (2012/March/10).